

Adriana Garbatowska, Marta Romanow-Kujawa

Międzynarodowa Konferencja w Węgierskim Muzeum na Wolnym Powietrzu w Szentendre

Studia Lednickie 10, 305-307

2010

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Adriana Garbatowska
Marta Romanow - Kujawa

Międzynarodowa Konferencja
w Węgierskim Muzeum na Wolnym Powietrzu w Szentendre
Lifelong Learning at the Open Air Museum (LLOAM)
Relearn the Everyday Routine – Hand in Hand with the Museum

Lifelong Learning (LLL) to program mający na celu włączenie uczenia się przez całe życie w kształtowanie Unii Europejskiej jako zaawansowanej, opartej na gruntownej wiedzy, gospodarki. Idea LLL opiera się na angażowaniu coraz większej grupy osób w edukację oraz podwyższaniu jej kompetencji – budowaniu nowoczesnego społeczeństwa poprzez formalną oraz nieformalną naukę. Istotną rolę odgrywają w tej materii muzea na wolnym powietrzu: lifelong learning to w tym przypadku cultural/rural heritage learning.

Konferencja Lifelong Learning at the Open Air Museum *Relearn the Everyday Routine – Hand in Hand with the Museum*, którą zorganizowało Węgierskie Muzeum na Wolnym Powietrzu (Szabadtéri Néprajzi Muzeum) odbyła się w dniach 23-25 września 2010 r. w Szentendre, miasteczku, które jest siedzibą tego muzeum. Była to piąta edycja cyklicznych spotkań poświęconych idei LLL, odbywających się począwszy od 2000 r. (m.in. Sussex, Arnhem) co dwa lata w innym kraju. Udział w niej wzięły Marta Romanow – Kujawa i Adriana Garbatowska, reprezentujące Wielkopolski Park Etnograficzny (byłyśmy jedynymi przedstawicielkami polskiego muzeum).

W ciągu dwóch dni zaprezentowano projekty realizowane w muzeach a ich tematy skupiały się wokół:

- zajęć fizycznych
- zajęć domowych
- życia społecznego

Konferencję rozpoczął Henrik Zipsane, dyrektor Muzeum Regionu Jämtli w Östersund (Szwecja), wprowadzając w tematykę projektów Unii Europejskiej w zakresie *lifelong learning: LLOAM and European Cultural Policy Development 2008-2010*. Dyrektor Węgierskiego Muzeum na Wolnym Powietrzu w Szentendre, Miklós Cseri zapoznał nas z historią Muzeum oraz jego prężną rozbudową w ostatnich latach: *The latest developments of the Hungarian Open Air Museums (exhibition, infrastructure, roles)*. Następnie o projektach edukacyjnych realizowanych w różnych muzeach opowiedziały:

- Zsuzsanna Szabó (Director of Operation, Hungarian Open Air Museum, Szentendre): *Relearning the everyday routine hand in hand with the museum (introductory lecture)*

- Malin Bäckström, Torgård Notelid i Britt Marie Borgström (Jamtli History Land - Szwecja): *New projects at Jamtli*
- Ann Siri Hegseth Garberg (Sverresborg, Trøndelag Folksmuseum, Szwecja): *A short introduction of a new project*
- Rachel Mercer i Rebecca Osborne (Weald and Downland Open Air Museum, Wielka Brytania): *In the "managing a household" area.*
- Siv Garles Sjaland (Norsk Folkemuseum - Norwegian museum of Cultural History, Norwegia): *The housewife of farmstead in the 50ies.*
- Ada Garbatowska – Marta Romanow Kujawa (Wielkopolski Park Etnograficzny, Polska): *What every housewife should know. Household in the museum practice.*
- Marianne Bager (Den Gamle By (The Old Town) Museum, Dania): *Crime, Justice and Penalty. About law, conviction and constitutional rights.*
- Kristi Pumbo (Estonian Oper Air Museum, Estonia): *Communal life, solidarity*
- Hilde Schoefs (Open Air Museum, Bokrijk, Belgia): *A day in the life of... ..*

Po południu oprowadzeni zostaliśmy po nową część muzeum, Regionie Północnych Węgier – otwartym w czerwcu 2010 r., przez autorkę koncepcji ekspozycji Zsuzsannę Batári. W sektorze tym tradycyjną konwencję ekspozycji skansenowskiej połączono z nowoczesnymi, stosowanymi w muzealnictwie zachodnioeuropejskim, metodami z wykorzystaniem multimedii. Program merytoryczny poszczególnych obsęć ujęty został w konkretne tematy z życia dawnych mieszkańców (np. świniobicie i obróbka mięsa, pieczywo codzienne i obrzędowe, obróbka włókna, obrzędowość), które to zagadnienia można było zgłębić i nawet odczuć dzięki zamieszczonym w ekspozycji objaśnieniom tablicowym, audiowizualnym zapisom wywiadów etnograficznych, emiterom charakterystycznych dla tych sytuacji dźwięków i odgłosów. Natomiast w nowym Centrum Edukacyjno – Konferencyjnym, mieszczącym również pomieszczenia biurowe, przedstawiono system magazynowania zbiorów przystosowany do potrzeb ekspozycyjnych i informacyjnych (zbiory zostały zdigitalizowane) co umożliwia udostępnianie jej szerszemu społeczeństwu, także drogą internetową, tzw. Study Collection.

Drugi dzień rozpoczęliśmy wizytą w miejscowym przedszkolu Püspökmajor, gdzie wprowadzeni zostaliśmy w metodę interaktywnej pracy z dziećmi, opartą o treści dziedzictwa kultury ludowej, a polegającą na odtwarzaniu scenek rodzajowych, w tym przypadku robienie zakupów na targu – z zaangażowaniem dzieci, wychowawców i rodziców. Opracowywanie i wdrażanie metody odbywa się przy stałej współpracy przedszkola z muzealnymi edukatorami. Następnie udaliśmy się do Muzeum: odwiedziliśmy Centrum Edukacyjne im. Kláry Csilléry (wieloletniej dyrektorki muzeum, dla której edukacja była bardzo istotnym elementem pracy muzeum), które zaadaptowano w starym budynku biurowym: przygotowano kilka pomieszczeń, a każde przystosowane jest do innych zajęć: garncearstwa, obróbki włókien, przygotowywania potraw, rękodzieła i.in. Mieliliśmy także możliwość obserwować prowadzenie lekcji plenerowej opartej na tradycyjnym podziale ról kobiet i mężczyzn w gospodarstwie – dziewczynki poznawały prace z pomocą nauczycielki muzealnej natomiast chłopcy z nauczycielem.

Po południu swoje projekty edukacyjne przedstawili kolejni uczestnicy konferencji:

- Mária Káldy (Hungarian Open Air Museum, Szentendre, Węgry): *The role of the Museum Education and Training Centre in Education*
- Ulla Blomqvist (Vallby Open Air Museum, Szwecja): *A national policy for life long learning at Open Air Museum*

- Helena Cviklová (Wallachian Open Air Museum, Czechy): *Presentation activities of Wallachian Open Air Museum focused*
- Petr Lidák (Wallachian Open Air Museum, Czechy): *The presentation of traditional crafts in Wallachian open air museum in Roznov Pod Radhostem*
- Gita Sapranauskaite (Open Air Museum of Lithuania, Litwa): *Beeswax candles making*.

W sobotę, ostatniego dnia konferencji, odwiedziliśmy miasto na południu Węgier – Hódmezővásárhely, gdzie znajduje się Punkt Pamięci (Emlékpont). Jest to pierwsze na Węgrzech muzeum historii regionu związane ze wspomnieniami mieszkańców o ich przeszłości w okresie między 1945 a 1990 r.- okresu sowieckiej okupacji Węgier i jednopartyjnego systemu władzy. Autorzy zadają sobie pytanie kim byli oprawcy a kim prześladowani. Nagranych zostało około 150 wspomnień przedstawicieli obu grup i przedstawionych na zasadzie konfrontacji. W prezentacji wykorzystane zostały nowoczesne, audiowizualne środki docierania do widzów.

W drodze powrotnej zatrzymaliśmy się we wsi Kerekegyháza (osiemdziesiąt kilometrów na południe od Budapesztu), gdzie znajduje się 20 hektarowe gospodarstwo mające status eco-muzeum. Właściciele od kilkunastu lat prowadzą ekologiczną uprawę ziemi (stare odmiany zbóż, warzyw, ziół) i hodowlę zwierząt (m.in. świnia – mangalica), dzieląc się swoją wiedzą i metodami produkcji (a także produktami) z dorosłymi i dziećmi, dla których prowadzone są lekcje praktyczne.

Konferencje Lifelong Learning at the Open Air Museum (które są w zasadzie spotkaniami grupy roboczej) są okazją do wymiany doświadczeń, poznawania projektów i pomysłów na przyszłość, edukatorów pracujących w muzeach na wolnym powietrzu.

Muzea, których przedstawiciele przybyli na te warsztaty posiadają prężnie działające oraz wysoko wyspecjalizowane działy edukacyjne zajmujące się tak dziećmi jak i dorosłymi, przykładami mogą być: muzeum w Szentendre, w którym dział edukacyjny posiada pedagogów opracowujących tematy zajęć oraz realizujących je nauczycieli; w sztokholmskim Skansenie na stałe zatrudnionych jest dziesięć osób a w sezonie dodatkowo pięćdziesięciu wolontariuszy; w Sussex pracują dwa zespoły: jeden zajmuje się edukacją dzieci – cztery osoby, drugi dorosłych - również cztery osoby.

Wyjazd pozwolił nam zapoznać się ze współczesnymi standardami pracy muzealnej, z nowymi metodami edukacyjnymi, a w efekcie skonfrontować nasze muzeum z innymi.

Fot. 1. Uczestnicy konferencji LLOAM, Szentendre, 24.09.2010 (fot. Ilona Hegyi Füstös)
Participants of the LLOAM conference, Szentendre, 24.09.2010 (photograph by Ilona Hegyi Füstös)